

چلسی قاتلش را می‌خواهد

صفحه ۶ | ۱۰ شهریور ۱۴۰۴ | ۴ صفر ۱۴۴۴ | اول سپتامبر ۲۰۲۲ | سال چهاردهم | شماره ۲۵۹۹ | صفحه ۳۰۰ | تومان



مرگ مرد بازنده

صفحه ۷



نقش آفرینی ایران در تحولات اوکراین پررنگ تر شد؛ فرانسه از ایران خواست بین اروپا و روسیه میانجی‌گری کند

مکرون دست به دامن ایران

امیر عبداللهیان: آماده همکاری با روسیه برای تأمین امنیت نیروگاه زاپروژیا هستیم



روسیه خط لوله «نورد استریم ۱» را به خاطر تعمیرات برای ۴ روز بست

گاز قطعه!

صفحه ۳

تیتراهای امروز

رونمایی از تقریظ رهبر انقلاب بر کتاب «مهاجر سرزمین آفتاب»

خواندنی و آموختنی



محمد اسلامی تأکید کرد تا پرونده تحقیقات آژانس بسته نشود، ایران به تعهدات برجامی باز نمی‌گردد

پافشاری روی شروط اصولی

آمریکا: هنوز بر سر توافق به تفاهم نرسیده‌ایم

Advertisement for 'Zahra' magazine, 257 pages, 7 years of opportunity.

نگاه

نساجی، چرخ توسعه اقتصادی

سیدامیر حسین موسوی: «چرخ توسعه اقتصادی» یکی از عناوینی است که برای صنعت نساجی به کار برده می‌شود.



و تولید پوشاک جزو قدیمی‌ترین و فراگیرترین صنایع در جهان به شمار می‌رود و نگاهی به شاخص‌های عملکردی این صنایع در جهان هم نشانگر آن است که این صنعت ظرفیت بسیار بالایی در تحقق اهداف اشتغال‌آفرینی و ارزآوری صادراتی کشورها داشته و دارد. به همین منظور صنعت نساجی بویژه حوزه پوشاک را می‌توان به عنوان صنعتی راهبردی در مسیر تحول صنعتی کشورهای در حال توسعه به حساب آورد. بررسی تجربه‌های توسعه برخی کشورهای در حال توسعه مانند ویتنام، هندوستان و اندونزی نیز نشان‌دهنده سهم بالای صنعت نساجی در مسیر گذار به سمت صنعتی شدن آنهاست. صنعت نساجی در ایران هم یکی از قدیمی‌ترین و باسابقه‌ترین صنایع کشور به شمار می‌رود. سابقه این صنعت را می‌توان به اندازه تاریخ ایران دانست. این صنعت از دوره سفویه تاکنون آفت و خیزش‌های زیادی را تجربه کرده است. در چند سال گذشته -به طور دقیق در ۳ دهه اخیر- وابستگی به واردات برای تأمین برخی مواد اولیه، نبود استراتژی مشخص برای توسعه زنجیره ارزش، مشکل نقدینگی، نگاه‌ها، عدم اتخاذ سیاست تجاری مناسب و واردات بی‌رویه، چاقی به صورت اظهار خلاف واقع و واردات غیررسمی باعث آب رفتن صنعت نساجی کشور شده است تا جایی که امروز سیاست‌گذاران صنعتی کشور به طور کلی جایگاه‌های برای ظرفیت‌های ارزآوری و حتی اشتغال‌آفرینی این صنعت در اقتصاد کشور قائل نیستند. در ایران صنعت نساجی و پوشاک ضمن برخورداری از ظرفیت‌های بالقوه متعدد همچون ظرفیت‌های کنونی پتروشیمی (الیاف مصنوعی) و دسترسی به بازار بزرگ داخلی، همواره مورد توجه قرار داشته است و انتظار می‌رفته از توان رقابت‌پذیری بالایی در هر ۲ بازار داخلی و خارجی برخوردار باشد اما در عمل سهم این فعالیت در صنعت ایران کاهش یافته است.

بر اساس آمار، سال ۱۳۷۰ سهم ارزش افزوده صنعت نساجی و پوشاک از تولید ناخالص داخلی معادل ۶ درصد بود اما هم‌اکنون این صنعت با سهم کمتر از یک درصد، خارج از دایره صنایع کلیدی ارزش‌زای کشور قرار گرفته است و برنامه‌ریزی‌ها و هدف‌گذاری سیاست‌گذار نیز تأثیر چندانی بر بهبود شرایط کسب‌وکار آن نداشته است. به نظر می‌رسد تجدیدنظر در رویه سیاست‌گذاری برای صنعت نساجی و پوشاک یکی از الزامات توسعه این صنعت است، چرا که فقدان برنامه‌های جامع برای توسعه زنجیره ارزش صنعت نساجی بیش از پیش ملموس است.

یادداشت

میخائیل سرگی یویچ گورباچف، آخرین رهبر اتحاد جماهیر شوروی درگذشت تا پاسخ به یک سوال همچنان مبهم باقی بماند؛ آیا رهبری گورباچف مهم‌ترین عامل فروپاشی اتحاد شوروی بود؟

گورباچف در ۵۴ سالگی در فضایی به قدرت رسید که شوروی را مردانی کهنسال و بیمار رهبری می‌کردند. فساد دولتی در ساختار شوروی ریشه دوانده بود و بدنه کهنه رهبران آن، اجازه اصلاح آن را نمی‌داد. با این حال میخائیل گورباچف سعی کرد پس از به قدرت رسیدن در سال ۱۹۸۵ با حرکت به سوی ایجاد فضای باز سیاسی و اقتصادی به مرور زمان شوروی را به دولتی منقطع، پاسخگو و نزدیک به غرب تبدیل کند. در نتیجه با بلندپروازی سیاست دوگانه اصلاحی را تحت عنوان گلاسنوست (آزادی بیان) و پرسترویکا (اقتصاد آزاد) پی‌ریزی و اعمال کرد. اقدامات گورباچف به مذاق بدنه سخت دولتمردان شوروی خوش نیامد، در نتیجه این گروه سعی کردند با کودتایی نام کودتای آگوست در سال ۱۹۹۱ وی را از قدرت برکنار کنند. هر چند این کودتا با حضور مردم روسیه به رهبری بوریس

دیدگاه

رها عبداللهی: مرکز آمار ایران نرخ باروری سال ۱۴۰۰ را اعلام کرد که نشان از فاجعه‌بار بودن اوضاع جمعیتی کشور دارد. در میان آمار اعلام شده، نرخ باروری ۵ استان البرز، سمنان، گیلان، مازندران و مرکزی رقمی نزدیک به یک را نشان می‌دهد که در جمعیت‌شناسی معنای خطرناکی دارد و حاکی از سرعت گرفتن کاهش نسل است. کارشناسان بارها گفته‌اند کشور تنها ۱۰ سال برای پیشگیری از رخداد چنین فاجعه‌ای فرصت دارد و برای نجات کشور باید بتوان با اعمال سیاست‌های مؤثر بر فرزندآوری، نگرش و رفتار جامعه را درباره جمعیت تغییر داد. ناگفته پیداست با توجه به کم بودن فرصت، چقدر واقع‌بینی و شناخت دقیق عوامل وضعیت کنونی، شناخت کامل مؤلفه‌های نجات‌بخش و نیز توجه به تفاوت‌های موجود در اقشاری که مخاطب سیاست‌های افزایش جمعیت هستند، اهمیت دارد، چرا که ایران فرصت آزمون و خطا ندارد و با سرعت در حال حرکت به سمت سرزنش محتوم کاهش جمعیت و تبدیل شدن به کشوری سالمند است. دولت و مجلس با اقدام به‌موقع و مناسب در تصویب و شروع به اجرای قانون جمعیت و تشکیل ستاد ملی جمعیت نشان دادند که انجام اقدامات مؤثر اراده و

گورباچف؛ آخرین یادگار اتحاد جماهیر شوروی

پلنستین (نخستین رئیس‌جمهور فدراسیون روسیه پس از فروپاشی) تا کام ماند اما عملاً گورباچف دیگر قدرت پیشین را نداشت و ناگزیر مجبور به استعفا در ۲۵ دسامبر ۱۹۹۱ شد. با استعفا وی عملاً مسیر فروپاشی شوروی فراهم و با پذیرش استقلال ۱۵ کشور مستقل، حیانتش پایان یافت. آنچه در این بین در طول سالیان گذشته محل نزاع بوده است، این پرسش است: چه عواملی باعث فروپاشی شوروی شد و نقش گورباچف در این اضحلال چقدر پررنگ است؟ مطالعه تاریخ تحولات سیاسی نشان می‌دهد دست‌کم چند عامل را می‌توان در فروپاشی شوروی عنوان کرد. نخستین و مهم‌ترین آن سیستم خفقان شوروی بود. نظام تک‌حزبی کمونیستی عملاً اجازه به گوش رسیدن دیگر صداها در کشور را نمی‌داد. مردم شوروی از برخورد سرکوبگرانه نظام حاکم به ستوه آمده بودند. تنها راه ورود به سیاست از حزب کمونیست می‌گذشت. فشار سیستم شوروی بر مردم این کشور به قدری بود که تا سال ۱۹۵۶ حتی اجازه نداشتند درباره دولت و حزب کمونیست لطیفه تعریف کنند. جرم تعریف کردن لطیفه ۱۰ سال زندان یا کار در اردوگاه کار اجباری در

یک مانع مهم بر سر راه افزایش جمعیت

تاثیرگذار بر نگرش افراد که مقوم علل دیگر هم هست، پدیده «احساس نامنی اقتصادی» است که بیش از همه برای طبقه متوسط ساکن در شهرهای بزرگ اتفاق می‌افتد؛ پدیده‌ای که اگر چه با مفهوم فقر تفاوت زیادی دارد اما ارتباط مستقیمی با تعادل در تصمیم‌های ازدواج و باروری دارد. احساس نامنی اقتصادی پدیده‌ای متأثر از چند شاخص اقتصادی از جمله نرخ تورم و بیکاری است. به زبان ساده می‌توان گفت وقتی در جامعه‌ای آینده‌ناامنی با پوشش بیشتر اخبار منفی قوت گرفته، احساس نامنی یا احتمال نامنی از خود نامنی زبان‌آورتر است، زیرا مواجهه با وضعیت مبهم، قدرت کنشگری را از افراد می‌گیرد. نخستین رویادهایی که در جامعه از چنین پدیده‌ای تأثیر می‌گیرند، اقدام به ازدواج و فرزندآوری است. برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران جمعیتی کشور باید به این نکته توجه کنند که ارائه تسهیلات و مشوق‌های فرزندآوری بدون برطرف کردن عوامل احساس نامنی اقتصادی دامنه تأثیرگذاری محدودی می‌یابد. به عنوان

جان (۱۴ هزار روس کشته شدند) و مالی به ستدرم یاد می‌کنند. امام خمینی (ره) پس از پیروزی انقلاب اسلامی در دینار سفیر شوروی به آن کشور هشدار می‌دهند ملت افغانستان مسلمان هستند و شوروی هیچ‌گاه از افغانستان پیروز بیرون نخواهد آمد و همین‌گونه نیز شد. نیروهای شوروی بدون پیروزی پس از ۱۰ سال نبرد مجبور به ترک خاک افغانستان شدند.

همچنین حادثه انفجار چرنوبیل که به گفته گورباچف دهها میلیارد روبل هزینه روی دست شوروی گذاشت، از دیگر عوامل ورشکستگی این اتحاد بود. سال‌ها بعد گورباچف سال ۲۰۰۵ در یک مصاحبه گفته بود حادثه چرنوبیل یکی از عوامل مهم فروپاشی شوروی بود. سومین عامل را می‌توان رقابت غرب با شوروی قلمداد کرد. واقعیت آن است که غرب به‌رغم نشان دادن چراغ سبز به مسکو هیچ‌گاه شوروی را یک کشور دارای دموکراسی که منافع ملی آن کشور را پیگیری می‌کند، نمی‌خواست. این موضوع زمانی بیشتر رخ نمایان کرد که در دوره ریاست‌جمهوری بوریس یلتسین (نخستین رئیس‌جمهور فدراسیون روسیه) به‌رغم تلاش‌های بسیار برای پیوستن مسکو به کشورهای غرب و حل شدن در

تاثیرگذار بر سر راه افزایش جمعیت

مثال نرخ اجاره‌ها که تابستان امسال اجاره‌نشین‌های زیادی را به دردسر انداخت و حتی مورد اشاره مقام معظم رهبری در دیدار اخیرشان با هیأت‌های افزایش از مهم‌ترین عوامل نگرانی مجردها برای اقدام به ازدواج و متأهل‌ها برای اقدام به فرزندآوری است. ارائه تسهیلاتی چون ثبت‌نام بدون نوبت خودرو برای تشویق بخشی از خانواده‌ها خوب است اما برای خانواده‌ای که نمی‌داند سال آینده قرار است چند درصد دیگر به اجاره‌هایش افزوده شود و پس‌اندازی ندارد تقریباً بی‌معناست. گرانی عجیب بعضی از اقلام مرتبط با فرزندآوری هم در این راستا اهمیت بالایی دارد. در حال حاضر قیمت پوشاک به‌نماد هزینه‌ها بودن فرزندآوری تبدیل شده. سیاست‌گذاران افزایش جمعیت برای شکستن این نماد چه اقدامی کرده‌اند؟ اگر زوجی برای بچه‌دار شدن مصمم باشند، به خاطر قیمت پوشاک قید بچه‌دار شدن را نمی‌زنند اما القای هراس اقتصادی از بچه‌دار شدن به وسیله قیمت پوشاک، مانع روانی مهمی برای شروع پروسه بررسی و تصمیم به باروری بسیاری از زوجین است. قرار دادن باره تولید برای این محصول و نظارت بر قیمت عرضه آن کار خیلی سختی نیست. هزینه سرسام‌آور زایمان در بیمارستان‌های خصوصی که برای بسیاری از خانواده‌های طبقه متوسط شهری مهم

نظامات اتحادیه اروپایی و ناتو با دست رد این سازمان‌ها رویه‌رو شد.

چهارمین مورد، رهبری سیستم شوروی بود. در واقع گورباچف با سیاست میانه‌روی هیچ‌گاه نتوانست اعتماد ۲ گروه عمده سیاسی در شوروی را به خود جلب کند. از یک سو بدنه محافظه‌کار سیستم حاکم وی را به غرب‌گرایی و حرکت بی‌رویه به سوی هویت اروپایی متهم می‌کرد و از سوی دیگر اصلاح‌طلبان گورباچف را فاقد توانایی لازم برای پیشبرد سیاست‌های اصلاحی قلمداد می‌کردند. در نتیجه گورباچف اگر چه با پایان قرارداد دوستانه دراز کردن دست دوستی به سوی غرب نزد دیگر کشورها به چهره‌ای محبوب تبدیل شده بود اما در داخل کشور محبوبیتی حتی کمتر از استالین (دیکتاتور خون‌ریز شوروی) برای خود رقم زده بود. در نتیجه می‌توان گفت مجموعه‌ای از عوامل در فروپاشی شوروی نقش داشتند و گورباچف این آخرین یادگار اتحاد شوروی تنها بخشی از این عوامل بود. امروز حزب کمونیست در روسیه از قدرت چندانی برخوردار نیست و باید به دنبال آن در موزه‌های تاریخ گشت.

✪ پژوهشگر مسائل روسیه

است و نیز هزینه بالای شیر خشک، لباس، اسباب‌بازی و بچه و... نیز عواملی از این دست هستند که می‌بینیم این اقلام توسط رسانه‌های مغرض و مخالفان افزایش جمعیت روی دست گرفته شده و بیشتر به رخ مردم کشیده می‌شوند. این عوامل در کنار فرهنگ مصرف‌گرایی حاکم بر جامعه برد بیشتری می‌یابد. برطرف کردن برخی از این عوامل چندان هم هزینه‌بردار نیست و فقط محتاج توجه بیشتر مدیران دولتی است که با برنامه‌های ویژه هزینه‌های فرزندآوری را کاهش دهند. نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد میانگین تعداد فرزند مطلوب در میان خانواده‌های ایرانی ۲.۳۳ فرزند است اما در حال حاضر نرخ باروری واقعی ایرانیان نزدیک ۱.۵ فرزند است. این تفاوت نشان می‌دهد ترغیب خانواده‌های بی‌فرزند و تک‌فرزند به فرزندآوری کاری برخلاف تمایل اکثریت آنان نیست و فقط کافی است موانع را شناخت و آنها را برطرف کرد. البته قطعاً تأثیرگذاری روی فرزندآوری با نگاه تک‌بعدی راه به جایی نمی‌برد و باید به همه عوامل بویژه عوامل فرهنگی، تبلیغاتی، اصلاح ساختارهای ضدخانواده و... توجه ویژه داشت اما گاهی همین اقدامات امنیت‌ساز اقتصادی، بازاری و فرهنگ‌سازی و تبلیغاتی می‌شوند و بر سرعت تأثیر آن و تغییر نگرش‌ها کمک شایانی می‌کنند.